

รัฐศรัทธากว่าเงิน และค่าลดหย่อน ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา¹

กับ Junh บุรุษอด*

บุคคลเมื่อมีเงินได้พึงประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(1) – (8) เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้ประมวลรัษฎากร จึงกำหนดให้หักค่าลดหย่อน (Allowances Exemptions) ได้อีก ค่าลดหย่อนแตกต่างกับค่าใช้จ่ายในข้อที่ว่า ค่าใช้จ่ายเป็นต้นทุนหรือเงินที่จ่ายไปเพื่อให้ได้ซึ่งเงินได้ แต่ค่าลดหย่อนเป็นตัวบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้เสียภาษี ทำให้เสียภาษีน้อยลงหรืออาจจะไม่ต้องเสียภาษีเลยก็ได้ ยามใดที่รัฐบาลเห็นว่าประชาชน

ต้องเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจ รายได้ไม่พอกับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น รัฐบาลก็อาจเสนอแก้กฎหมายให้เพิ่มค่าลดหย่อนมากขึ้น เมื่อค่าลดหย่อนเพิ่มขึ้น เงินได้สุทธิที่จะนำไปคำนวณภาษีก็จะลดน้อยลง ภาษีที่จะต้องเสียก็ลดน้อยลงหรืออาจจะไม่ต้องเสียภาษีเลยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากค่าลดหย่อนจะเป็นตัวบรรเทาภาระภาษีแล้วยังเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตและครอบครัวของประชาชนกับเพื่อส่งเสริมความกตัญญู การศึกษา และการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันของสังคม

“สสพวงสาส์น” ปีที่ 57 ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ 2553

* บัณฑิตชำนาญการ กลุ่มภาษีมูลค่าเพิ่ม สำนักกฎหมาย กสสพวงสาส์น

¹ บทความนี้ ผู้เขียนได้รวบรวมและย่อรวมหลักเกณฑ์โดยสรุปสาระสำคัญพร้อมตัวอย่างแนววินิจฉัยของกรมสรรพากร แนวคำพิพากษาของศาล ข้อเขียน ความเห็นทางวิชาการจากนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านมาเรียบเรียงขึ้น เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเบื้องต้นในระดับหนึ่งเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับกรมสรรพากรแต่ประการใด

สิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั้นมีประเด็นที่น่าสนใจหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบการยกเว้นภาษีเงินได้บางชนิดบางประเภท หรือการให้สิทธิลดหย่อนในอัตราพิเศษมากกว่าปกติ ก็เป็นเรื่องที่ควรจะได้พิจารณาอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่ออกใหม่ในปี 52 ที่ผ่านมา มีการแก้ไขประมวลรัษฎากรในหลายประเด็น ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 47(1)(ฎ) กรณีการหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการ และคนทุพพลภาพ ประกอบกับกรมสรรพากรได้ออกประกาศอธิบดีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 182) มาตรการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์ ซึ่งออกเป็นกฎกระทรวงฉบับที่ 271 (พ.ศ. 2552) ประกอบกับประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 178) ฯลฯ ผู้เขียนจึงขอเสนอเนื้อหาสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่มีลักษณะพิเศษไปจากการหักค่าใช้จ่ายหรือค่าลดหย่อนตามปกติในการคำนวณภาษี พร้อมกับค่าลดหย่อนอื่นๆ ด้วย เพื่อท่านผู้อ่านจะได้นำไปใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีภาษี 2552 ที่จะต้องยื่นแบบภายในเดือนมีนาคม 2553 นี้ โดยมีกรอบการนำเสนอคร่าวๆ ดังนี้

1. การบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้ซื้อ

อสังหาริมทรัพย์

2. การหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการ และคนทุพพลภาพ
3. ยกเว้นภาษีให้ผู้สูงอายุ (65 ปีบริบูรณ์) สำหรับเงินได้ 190,000 บาท
4. เบี้ยประกันชีวิต
5. ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย
6. ค่าลดหย่อนบุพการี
7. เบี้ยประกันสุขภาพบุพการี

1. การบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ โดยการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้ซึ่งได้ซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุดในอาคารชุด เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย สมควรกำหนดให้เงินได้เท่าที่จ่ายเป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวภายในปี พ.ศ. 2552 เป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อันจะเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยออกเป็นกฎกระทรวงฉบับที่ 271 (พ.ศ. 2552) และประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 178)

1.1 สารระสำคัญ

ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุดในอาคารชุด เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย เป็นจำนวนที่จ่ายจริง แต่รวมกันทั้งหมดแล้วไม่เกิน 300,000 บาท

1.2 หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

1. ต้องจ่ายไปในระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2552 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2552 และต้องมีการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์นั้นให้แล้วเสร็จภายในช่วงเวลาดังกล่าว

2. ผู้มีเงินได้ต้องมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อเป็นเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่าสามปีนับแต่วันที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์

3. อสังหาริมทรัพย์นั้นต้องไม่เคยผ่านการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์มาก่อน ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

ตัวอย่างแนววินิจฉัยของกรมสรรพากร

ตัวอย่างที่ 1 กรณีการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่จ่ายเป็นค่าซื้อบ้านเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย²

[?2] ประเด็นปัญหา นาย ต.ได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินจัดสรร (พร้อมสิ่งปลูกสร้าง)

กับบริษัท ก. (บริษัทฯ) จำนวน 1 แปลง ในบริเวณหมู่บ้าน ข. ซึ่งที่ดินแปลงดังกล่าวเคยผ่านการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้อื่นมาก่อนแล้ว แต่บริษัทฯ แจ้งว่า จะดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้ ดังนั้น กรณีเจ้าของที่ดินจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน (พร้อมสิ่งปลูกสร้าง) ให้แก่นาย ต. โดยตรงกับกรณีที่ดินจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่บริษัทฯ แล้ว บริษัทฯ จึงจะจดทะเบียนโอนให้แก่นาย ต. อีกทอดหนึ่ง กรณีใดจะถือว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของข้อ 1(1) วรรคสอง ของประกาศอธิบดี เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 178) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุดในอาคารชุดเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยลงวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 และจะต้องใช้เอกสารใดประกอบการขอยกเว้นภาษีในกรณีดังกล่าว

แนววินิจฉัย การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่จ่ายเป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอาคารอาคารพร้อมที่ดินหรือห้องชุดในอาคารชุดเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยตามข้อ 1(1) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 178)ฯ ลงวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 นั้น จะต้องเป็นการซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่

² หนังสือที่ กค 0702/10394 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2552

เป็นอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุดในอาคารชุดที่ไม่เคยผ่านการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในอาคารหรือห้องชุดมาก่อน ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ดังนั้น หากที่ดินจัดสรรและสิ่งปลูกสร้างที่นายต. ได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายกับบริษัทฯ นั้น ยังไม่เคยผ่านการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์มาก่อนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ย่อมถือได้ว่า ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างนั้นเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ยังไม่เคยผ่านการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์มาก่อน ตามข้อ 1(1) วรรคสอง ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฯ ฉบับดังกล่าว และหนังสือรับรองที่จะใช้เป็นหลักฐานในการพิสูจน์ว่า มีการจ่ายเงินค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์นั้น ต้องเป็นหนังสือรับรองที่ผู้ขายออกให้แก่ผู้ซื้อ และต้องมีข้อความอย่างน้อยตามที่กำหนดไว้ในเอกสารแนบท้ายของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฯ ฉบับดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 กรณีการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์³

[22] ประเด็นปัญหา ผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลธรรมดาที่มีบ้านและมีชื่อในทะเบียนบ้านอยู่แล้ว แต่มีความประสงค์จะซื้อคอนโดมิเนียมในโครงการเก่าที่ตั้งมากกว่า 10 ปี แต่ยังไม่หมด หรือซื้อคอนโดมิเนียมจากการเคหะ-

แห่งชาติและเป็นการซื้อแบบเงินผ่อนโดยนำเงินกู้จากธนาคารมาวางเป็นเงินดาวน์ก่อนวันที่ 31 ธันวาคม 2552 จะได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 178) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่าย เป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุดในอาคารชุด เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ลงวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 หรือไม่

~~๒~~ แนววินิจฉัย ผู้มีเงินได้ฯ ต้องซื้อคอนโดมิเนียมที่เป็นห้องชุดในอาคารชุดและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในคอนโดมิเนียมที่เป็นห้องชุดในอาคารชุดนั้นให้แล้วเสร็จในระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2552 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2552 และเป็นคอนโดมิเนียมที่เป็นห้องชุดในอาคารชุดที่ไม่เคยผ่านการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดมาก่อนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน โดยให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่จ่ายเป็นค่าซื้อคอนโดมิเนียมที่เป็นห้องชุดในอาคารชุดนั้น ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่รวมกันทั้งหมดแล้วไม่เกิน 300,000 บาท ทั้งนี้ จะต้องมีการยื่นหนังสือรับรองจากผู้ขายที่พิสูจน์ได้ว่า มีการจ่ายเป็นค่าซื้อคอนโดมิเนียมที่เป็นห้องชุดในอาคารชุด โดยมีข้อความอย่างน้อย

³ หนังสือที่ กค 0702/9127 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2552

ตามแบบที่แนบท้ายประกาศ และผู้มีเงินได้ฯ ต้องมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในคอนโดมิเนียมที่เป็นห้องชุดในอาคารชุดที่ซื้อเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสามปี นับแต่วันที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในคอนโดมิเนียมที่เป็นห้องชุดในอาคารชุดดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 3 กรณีซื้อบ้านเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย⁴

[?] ประเด็นปัญหา นาย ก. ได้ซื้อบ้านพร้อมที่ดินจากโครงการหมู่บ้านอยู่สบาย ราคา 3,045,000 บาท เป็นบ้านที่สร้างใหม่เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2552 โดยได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์และจำนองบ้านพร้อมที่ดินกับธนาคารกรุงไทย จำกัด ในวันเดียวกัน และได้ย้ายชื่อเข้ามาอยู่บ้านดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2552 จึงขอทราบว่า มีสิทธินำค่าซื้อบ้านมายกเว้นภาษีเงินได้ประจำปีภาษี 2552 จำนวน 300,000 บาท และนำดอกเบี้ยที่ชำระให้ธนาคารฯ มาหักลดหย่อนได้หรือไม่

แนววินิจฉัย

1. กรณีนาย ก. ได้ซื้อบ้านพร้อมที่ดิน ซึ่งเป็นบ้านที่สร้างใหม่ หากนาย ก. ได้จ่ายเงินค่าซื้อบ้านพร้อมที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยในระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2552 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2552 และจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์

ในปี 2552 ซึ่งบ้านหลังดังกล่าวต้องไม่เคยผ่านการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์มาก่อนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน และต้องมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในบ้านดังกล่าวติดต่อกันไม่น้อยกว่าสามปีนับแต่วันที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ ก็จะได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้เท่ากับจำนวนที่จ่ายจริงแต่รวมกันทั้งหมดแล้วไม่เกิน 300,000 บาท ทั้งนี้ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 271 (พ.ศ. 2552) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ประกอบกับประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 178) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอาคารอาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุดในอาคารชุด เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ลงวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2552

2. กรณีนาย ก. ได้นำบ้านพร้อมที่ดินไปจดทะเบียนจำนองกับธนาคารฯ นาย ก. มีสิทธิหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมได้เท่ากับจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท ตามมาตรา 47(1)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 86) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการหักลดหย่อนสำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามมาตรา 47(1)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่

⁴ หนังสือที่ กค 0702/8384 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2552

17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 และได้รับสิทธิยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้อีกตามจำนวนที่จ่ายจริงเฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาทแต่ไม่เกิน 90,000 บาท ตามข้อ 2(53) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ประกอบกับประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 166) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมสำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย โดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น ตามข้อ 2(53) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ลงวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2551

ตัวอย่างที่ 4 กรณีการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้ที่จ่ายเป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์⁵

[22] ประเด็นปัญหา ได้ประมวลซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอาคารพร้อมที่ดิน เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ในราคา 800,000 บาท จากเจ้าพนักงานบังคับคดี ซึ่งได้ประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลยซึ่งเป็นผู้จัดสรรที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างขายให้กับประชาชนทั่วไป แต่สิ่งปลูกสร้าง

ยังสร้างไม่เสร็จ หากจะทำการก่อสร้างต่อ ต้องใช้เวลาประมาณ 4 เดือน จึงจะแล้วเสร็จ และได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์แล้วเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2552 ประเด็นจึงมีว่า การซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างซึ่งยังสร้างไม่เสร็จดังกล่าวจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้ที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์เป็นจำนวนเงินสามแสนบาท หรือไม่

แนววินิจฉัย กรณีได้ประมวลซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอาคารพร้อมที่ดินจากเจ้าพนักงานบังคับคดี แต่สิ่งปลูกสร้างยังสร้างไม่เสร็จ หากจะทำการก่อสร้างต่อต้องใช้เวลาประมาณ 4 เดือน จึงจะแล้วเสร็จ และยังไม่สามารถใช้เป็นที่อยู่อาศัยได้ แต่ได้โอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์นั้นแล้ว เงินได้ที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 271 (พ.ศ. 2552) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร แต่หากได้ทำการก่อสร้างให้แล้วเสร็จและพร้อมอยู่อาศัยได้ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2552 เงินได้ที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเท่ากับจำนวนที่จ่ายจริงแต่รวมกันทั้งหมดแล้วไม่เกินสามแสนบาท

⁵ หนังสือที่ กค 0702/7928 ลงวันที่ 23 กันยายน 2552

2. การหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการ และคนทุพพลภาพ⁶

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของคนพิการหรือทุพพลภาพ จึงได้กำหนดให้ผู้มีเงินได้ซึ่งอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา สามีหรือภริยาบุตรชอบด้วยกฎหมาย หรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ บิดามารดาหรือบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ หรือบุคคลอื่นที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้ดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยบุคคลดังกล่าวต้องเป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ สามารถนำค่าอุปการะเลี้ยงดูบุคคลดังกล่าวมาหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อันเป็นการสนับสนุนการอุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือทุพพลภาพ โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สำคัญดังนี้

1. การหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา สามีหรือภริยา บุตรชอบด้วยกฎหมาย หรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ บิดามารดาหรือบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของ

ผู้มีเงินได้ หรือบุคคลอื่นที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้ดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คนละ 60,000 บาท โดยบุคคลดังกล่าวต้องเป็นคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือเป็นคนทุพพลภาพ ตามมาตรา 47(1)(ฎ) แห่งประมวลรัษฎากร ให้หักลดหย่อนได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข รวมทั้งจำนวนคนพิการและคนทุพพลภาพในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ ดังนี้

(1) ให้ผู้มีเงินได้หักลดหย่อน สำหรับบุคคลซึ่งเป็นคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือบุคคลซึ่งเป็นคนทุพพลภาพ และอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ ดังต่อไปนี้

(ก) บิดามารดา ของผู้มีเงินได้

(ข) บิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้

(ค) สามีหรือภริยา ของผู้มีเงินได้

⁶ ประมวลรัษฎากร มาตรา 47(1)(ฎ) บัญญัติว่า “ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา สามีหรือภริยา บุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ บิดามารดาหรือบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ หรือบุคคลอื่นที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้ดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการคนละหกหมื่นบาท โดยบุคคลดังกล่าวต้องเป็นคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือเป็นคนทุพพลภาพ มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ และอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข รวมทั้งจำนวนคนพิการและคนทุพพลภาพในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ที่อธิบดีประกาศกำหนด

การหักลดหย่อนสำหรับบุตรบุญธรรม ให้หักได้ในฐานะบุตรบุญธรรมเพียงฐานะเดียว

ค่าอุปการะเลี้ยงดูตามวรรคหนึ่ง ให้หักลดหย่อนสำหรับเงินได้พึงประเมินประจำปี พ.ศ. 2552 ที่จะต้องยื่นรายการในปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป” (มาตรา 47(1)(ฎ) เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 37) พ.ศ. 2552)

(ง) บุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้

(จ) บุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้

(ฉ) บุคคลอื่นนอกจาก (ก) (ข) (ค) (ง) และ (จ) ที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้ดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน 1 คน

กรณีทุพพลภาพ ต้องเป็นกรณีแพทย์ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ตรวจและแสดงความเห็นว่าบุคคลตาม (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) และ (ฉ) มีภาวะจำกัดหรือขาดความสามารถในการประกอบกิจวัตรหลักอันเป็นปกติเยี่ยงบุคคลทั่วไปอันเนื่องมาจากสาเหตุทางปัญหาสุขภาพหรือความเจ็บป่วยที่เป็นต่อเนื่องมาไม่น้อยกว่า 180 วัน หรือทุพพลภาพมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 วัน

(2) บุคคลตาม (1) ที่ผู้มีเงินได้จะใช้สิทธิหักลดหย่อนต้องมีเงินได้พึงประเมินไม่เกิน 30,000 บาท ในปีภาษีที่ผู้มีเงินได้ได้ใช้สิทธิหักลดหย่อน โดยไม่รวมถึงเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร

กรณีบุคคลตาม (1) เป็นทั้งคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมาย ว่าด้วย

การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และเป็นคนทุพพลภาพ ให้ผู้มีเงินได้หักลดหย่อนได้ในฐานะคนพิการเพียงฐานะเดียว

(3) ผู้มีเงินได้ที่จะใช้สิทธิหักลดหย่อนคนพิการซึ่งเป็นบุคคลตาม (1) ผู้มีเงินได้นั้นต้องเป็นผู้ดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยมีชื่อเป็นผู้ดูแลคนพิการในบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กรณีมีการเปลี่ยนแปลงผู้ดูแลคนพิการในระหว่างปีภาษี ให้ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้มีชื่อเป็นผู้ดูแลคนพิการในบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการคนสุดท้ายในปีภาษีนั้นเป็นผู้มีสิทธิหักลดหย่อน

(4) ผู้มีเงินได้ที่จะใช้สิทธิหักลดหย่อนคนทุพพลภาพซึ่งเป็นบุคคลตาม (1) ผู้มีเงินได้นั้นจะต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้มาแสดงเพื่อขอใช้สิทธิหักลดหย่อน

(ก) ใบรับรองแพทย์จากแพทย์ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ได้ตรวจและแสดงความเห็นว่าบุคคลตาม (1) มีภาวะจำกัดหรือขาดความสามารถในการประกอบกิจวัตรหลักอันเป็นปกติเยี่ยงบุคคลทั่วไปอันเนื่องมาจากสาเหตุทางปัญหาสุขภาพ

หรือความเจ็บป่วยที่เป็นต่อเนื่องมาไม่น้อยกว่า 180 วัน หรือทุพพลภาพมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 วัน และใบรับรองแพทย์ดังกล่าวต้องเป็นใบรับรองแพทย์ที่ออกในปีภาษีที่ขอใช้สิทธิหักลดหย่อน

กรณีผู้มีเงินได้หลายคนมีใบรับรองแพทย์จากแพทย์ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีเงินได้ทุกคนที่มีใบรับรองแพทย์ดังกล่าว ตกลงกันเพื่อยินยอมให้ผู้มีเงินได้คนหนึ่งคนใดเป็นผู้ใช้สิทธิหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูตามประกาศนี้ และทำความตกลงเป็นหนังสือโดยผู้มีเงินได้ทุกคนที่มีใบรับรองแพทย์ดังกล่าวเป็นผู้ลงนามในหนังสือตกลงยินยอมนั้น เพื่อให้ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้ใช้สิทธิหักลดหย่อนคนทุพพลภาพ ใช้เป็นหลักฐานในการหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูตามประกาศนี้

(ข) หนังสือรับรองการเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูคนทุพพลภาพ ที่รับรองว่าผู้มีเงินได้เป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูบุคคลตาม (1) ซึ่งเป็นคนทุพพลภาพ โดยผู้รับรองต้องเป็นสามีภริยาหรือบุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรม หรือหลาน หรือบิดามารดา หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน หรือพี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน หรือปู่ย่าตายาย หรือลุงป้าน้าอาของบุคคลตาม (1) ซึ่งเป็นคนทุพพลภาพ หรือ

กำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือบุคคลที่เป็นสมาชิกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องที่ที่บุคคลตาม (1) ซึ่งเป็นคนทุพพลภาพอยู่อาศัย โดยหนังสือรับรองดังกล่าว ผู้รับรองต้องรับรองของแต่ละปีภาษีที่ผู้มีเงินได้ได้ใช้สิทธิหักลดหย่อนผู้รับรองตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะ และรับรองผู้มีเงินได้ ได้ไม่เกิน 1 คนสำหรับการเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูคนทุพพลภาพคนหนึ่งคนใด

(5) การหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพตามประกาศนี้ให้หักได้ตลอดปีภาษี ไม่ว่าจะกรณีที่จะหักได้นั้นจะมีอยู่ตลอดปีภาษีหรือไม่ ทั้งนี้ การหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูคนทุพพลภาพต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวรรคสองของ (1) ด้วย

(6) กรณีผู้มีเงินได้มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยให้หักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพได้เฉพาะคนพิการหรือคนทุพพลภาพที่เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

2. บุคคลตามข้อ 1(1) ที่ผู้มีเงินได้จะใช้สิทธิหักลดหย่อนตามประกาศอธิบดีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 182) จะต้องเป็นบุคคลที่มีเลขประจำตัวประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร

3. การหักลดหย่อนตามประกาศนี้ ผู้มีเงินได้ต้องแนบหนังสือรับรองการหักลดหย่อนค่า

อุปกรณ์เลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพ (แบบ ล.ย.04) ซึ่งมีข้อความอย่างน้อยตามแบบที่แนบท้ายประกาศอธิบดีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 182) และแนบหลักฐานดังต่อไปนี้ พร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

(1) กรณีหักลดหย่อนค่าอุปกรณ์เลี้ยงดูคนพิการให้แนบภาพถ่ายบัตรประจำตัวคนพิการ ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของบุคคลที่ผู้มีเงินได้จะใช้สิทธิหักลดหย่อนพร้อมทั้งภาพถ่ายบัตรประจำตัวคนพิการดังกล่าวในส่วนที่แสดงว่าผู้มีเงินได้เป็นผู้ดูแลคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้วย

(2) กรณีหักลดหย่อนค่าอุปกรณ์เลี้ยงดูคนทุพพลภาพ ให้แนบหลักฐานดังต่อไปนี้

(ก) ใบรับรองแพทย์ตาม 1(4)(ก)

(ข) หนังสือรับรองการเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูคนทุพพลภาพ (แบบ ล.ย.04-1) ตามข้อ 1(4)(ข) โดยต้องมีข้อความอย่างน้อยตามแบบที่แนบท้ายประกาศอธิบดีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 182)

4. กรณีผู้มีเงินได้ซึ่งมีสิทธิหักลดหย่อนค่าอุปกรณ์เลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพตามหลักเกณฑ์ตามข้อ 1 และคนพิการหรือคนทุพพลภาพดังกล่าวเป็นบุตรตามข้อ 1(1)(ง) และ

(จ) และผู้มีเงินได้และสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ต่างฝ่ายต่างมีเงินได้และอยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว โดยภริยามีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร และใช้สิทธิแยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากสามี ซึ่งสามีและภริยาต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนค่าอุปกรณ์เลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพได้คนละ 30,000 บาท สำหรับบุตรซึ่งเป็นคนพิการหรือคนทุพพลภาพนั้น ตามมาตรา 57 เบญจ (2) แห่งประมวลรัษฎากร สามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ต้องแนบหลักฐานดังต่อไปนี้ พร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

(1) ภาพถ่าย แบบ ล.ย. 04 ของผู้มีเงินได้ตามข้อ 3 ซึ่งสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ได้ลงลายมือชื่อรับรองภาพถ่ายนั้น

(2) ภาพถ่ายหลักฐานตามข้อ 3(1) และ (2) (ก) และ (ข) ของผู้มีเงินได้ ซึ่งสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ได้ลงลายมือชื่อรับรองภาพถ่ายนั้น

2.1 สรุปสาระสำคัญการหักลดหย่อนค่าอุปกรณ์เลี้ยงดูคนพิการ และคนทุพพลภาพ

1. จำนวนค่าลดหย่อนสำหรับคนพิการคนทุพพลภาพ คนละ 60,000 บาท

2. ผู้มีเงินได้ต้องเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพ ดังต่อไปนี้

(1) บิดามารดาของผู้มีเงินได้

(2) บิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้

(3) สามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้

(4) บุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้

(5) บุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาผู้มีเงินได้

(6) บุคคลอื่นนอกจาก (1) - (5) ที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้ดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน 1 คน

กรณีเป็นผู้พิการผู้มีเงินได้ที่จะลดหย่อนภาษีได้ต้องเป็นผู้มีชื่อเป็นผู้ดูแลคนพิการในบัตรประจำตัวคนพิการ

กรณีเป็นผู้ทุพพลภาพจะต้องมีใบรับรองแพทย์ที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ตรวจสอบและแสดงความเห็นว่าบุคคลที่กล่าวข้างต้นเป็นผู้ทุพพลภาพมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 วัน และต้องมีผู้รับรองว่าผู้มีเงินได้เป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูคนทุพพลภาพ

3. บุคคลตามข้อ 1 ที่ผู้มีเงินได้ใช้สิทธิหักลดหย่อนต้องมีเงินได้ไม่เกิน 30,000 บาท ในปีภาษีที่ผู้มีเงินได้ใช้สิทธิลดหย่อน แต่ไม่รวมถึงเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร

4. การหักลดหย่อนให้หักได้ตลอดปีภาษี

ไม่ว่าความพิการหรือทุพพลภาพจะมีอยู่ตลอดปีภาษีหรือไม่

5. กรณีผู้มีเงินได้มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ให้หักค่าลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพได้เฉพาะคนพิการหรือคนทุพพลภาพเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

6. หลักฐานในการใช้สิทธิหักลดหย่อน

(1) หนังสือแจ้งการขอใช้สิทธิหักลดหย่อน (แบบ ล.ย.04)

(2) หลักฐานประกอบ

(ก) กรณีหักลดหย่อนคนพิการ ได้แก่ ภาพถ่ายบัตรประจำตัวคนพิการที่มีชื่อผู้มีเงินได้เป็นผู้ดูแล

(ข) กรณีลดหย่อนคนทุพพลภาพ ได้แก่ ใบรับรองแพทย์ที่รับรองว่าผู้ทุพพลภาพทุพพลภาพมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 วัน และหนังสือรับรองว่าผู้มีเงินได้เป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูคนทุพพลภาพ

7. กรณีบุคคลตามข้อ 1 เป็นทั้งคนพิการและคนทุพพลภาพ ให้หักลดหย่อนได้ในฐานะคนพิการเพียงฐานะเดียว

8. ใช้สำหรับปีภาษี 2552 เป็นต้นไป

2.2 ข้อพิจารณาที่น่าสนใจ

1. บิดามารดาและบุตรมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายต่อกันหลายประการ การจะได้รับ

สิทธิที่กลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพ ต้องเป็นบิดามารดาและบุตรชอบด้วยกฎหมายด้วย การพิจารณาว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายหญิงหรือไม่ มีข้อพิจารณาดังนี้

(1) เด็กถือกำเนิดจากครรภ์ของหญิงใด ย่อมเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น คือ การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงถือตามความเป็นจริงว่าหญิงเป็นผู้ให้กำเนิดเด็กนั้นหรือไม่ เด็กที่เกิดจากหญิงที่มีได้สมรสกับชาย ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1546

(2) เด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชาย เพราะข้อสันนิษฐานของกฎหมาย ทั้งนี้ต้องเป็นกรณีที่ชายจดทะเบียนสมรสกับมารดาของเด็กด้วย

(3) เมื่อเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชาย เพราะข้อสันนิษฐานของกฎหมาย จึงอาจเกิดกรณีที่บุตรชอบด้วยกฎหมายไม่ใช่บุตรตามความเป็นจริงก็ได้ กฎหมายจึงเปิดโอกาสให้ชายและเด็กที่ถูกข้อสันนิษฐานผูกมัดพิสูจน์ความจริงหักล้างข้อสันนิษฐาน โดยให้ชายที่ถูกสันนิษฐานว่าเป็นบิดาฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็น

บุตร และให้เด็กฟ้องคดีปฏิเสธความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาได้

ส่วนเด็กที่เกิดจากมารดาที่ไม่ได้สมรสตามกฎหมาย ย่อมเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของมารดาเท่านั้น เรียกว่าเป็นบุตรนอกสมรสหรือบุตรนอกกฎหมาย แต่มีวิธีเปลี่ยนสถานะให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายในภายหลัง

สำหรับกรณีบุตรบุญธรรมนั้นไม่ใช่บุตรโดยกำเนิดของผู้รับบุตรบุญธรรมซึ่งอาจจะเป็นญาติหรือไม่เป็นญาติกับบุตรบุญธรรมก็ได้ การรับบุตรบุญธรรมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนตามกฎหมายเท่านั้น⁷ และการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมย่อมมีผลเป็นบุตรบุญธรรมของผู้จดทะเบียนเท่านั้น ถ้าสามีหรือภริยาแต่ฝ่ายเดียวเป็นผู้จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมก็หาเป็นเหตุให้กลายเป็นบุตรบุญธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งไม่

2. ความเป็นสามีภริยากันจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1457

3. หนังสือรับรองการเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูคนทุพพลภาพฯ ต้องใช้เพียงปีภาษีเดียวเท่านั้น จะขอหนังสือรับรองเพียงครั้งเดียวแล้วนำมาใช้ในทุกปีภาษีไม่ได้ กล่าวคือ ต้องใช้เป็นรายปีภาษีที่มีสิทธิกลดหย่อน

⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1598/27

คำถาม : นาย ก. ทำงานมีเงินได้จากเงินเดือนจนจดทะเบียนสมรสกับภรรยา ซึ่งเป็นคนพิการ และไม่มีเงินได้ มีบุตรพิการ อายุ 19 ปี บุตรพิการมีรายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากประจำปีละ 16,000 บาท ภรรยาและบุตรได้รับบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ นาย ก.จะนำภรรยาและบุตรซึ่งเป็นคนพิการดังกล่าวมาหักลดหย่อนในปีภาษี 2552 ได้อย่างไร

คำตอบ : นาย ก.สามารถใช้สิทธิหักลดหย่อนภรรยาและบุตร ซึ่งเป็นคนพิการ ในปีภาษี 2552 ได้ ดังนี้

1. ลดหย่อนภรรยาในฐานะคู่สมรสไม่มีเงินได้ จำนวน 30,000 บาท ตามมาตรา 47(1) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร และค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการในฐานะคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้ ซึ่งเป็นคนพิการได้อีกจำนวน 60,000 บาท ตามมาตรา 47(1)(ฎ) แห่งประมวลรัษฎากร

2. ลดหย่อนบุตร จำนวน 15,000 บาท ไม่ได้ เนื่องจากบุตรมีเงินได้จากดอกเบี้ยเงินฝากประจำ เกินกว่า 15,000 บาท ต่อปี ตามมาตรา 47(1)(ค) แห่งประมวลรัษฎากร แต่สามารถหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการในฐานะบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้มีเงินได้และคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้ ซึ่งเป็นคนพิการและมีเงินได้ทั้งปีไม่เกิน

30,000 บาทส ได้จำนวน 60,000 บาท ตามมาตรา 47(1)(ฎ) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับข้อ 1(2) ของประกาศอธิบดีฯ ภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 182)

อย่างไรก็ตาม ในการหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการจะต้องแนบหนังสือรับรองการหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพ (แบบ ล.ย.04) และสำเนาบัตรประจำตัวคนพิการที่แสดงให้เห็นชื่อผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้ดูแลคนพิการ

3. ยกเว้นภาษีให้ผู้สูงอายุ (65 ปีบริบูรณ์) สำหรับเงินได้ 190,000 บาท

เนื่องจากประมวลรัษฎากรได้กำหนดให้ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนั้น เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้สูงอายุ อันจะทำให้มีเงินเพื่อใช้ในการดำรงชีพเพิ่มขึ้น จึงได้ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้พึงประเมินที่ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่าหกสิบห้าปีบริบูรณ์ในปีภาษีได้รับ เฉพาะส่วนที่ไม่เกินหนึ่งแสนเก้าหมื่นบาทในปีภาษี โดยออกเป็นกฎกระทรวง ฉบับที่ 257 แก้ไขกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 และ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร

เกี่ยวกับภาษีเงินได้ ฉบับที่ 150

3.1 สารระสำคัญ

ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้ที่ได้รับเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 190,000 บาท ในปีภาษี

3.2 หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

- (1) ต้องเป็นผู้มีเงินได้ที่ไม่ใช่คนละบุคคล กองมรดก ห้างฯ
- (2) กรณีสามีภริยามีเงินได้ร่วมกันโดยมิได้เป็นสามีภริยาตลอดปีภาษีถือว่าเป็นคนละบุคคล
- (3) ผู้มีเงินได้นำไปยกเว้นภาษีจากเงินได้ประเภทใด และจำนวนเท่าใดก็ได้ แต่เงินได้ที่ใช้สิทธิยกเว้นรวมกันไม่เกิน 190,000 บาท
- (4) กรณีสามีภริยามีเงินได้ร่วมกันและอยู่ด้วยกันตลอดปี ให้ถือว่าเป็นเงินได้ของสามี สามีมีสิทธิยกเว้น

(5) กรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ให้ต่างฝ่ายต่างได้รับยกเว้น

(6) การใช้สิทธิยกเว้น ต้องแสดงรายการเงินได้และจำนวนเงินได้ที่ได้รับยกเว้น พร้อมกับการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 , 91

ข้อพิจารณาสำคัญ ผู้มีเงินได้ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ ควรมีสิทธิยกเว้นเงินได้พึงประเมินตั้งแต่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 93 หรือให้

ยกเว้นเงินได้พึงประเมินขณะยื่นแบบ ภ.ง.ด. 93 เพียงครั้งเดียว

การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับผู้มีเงินได้ที่ขอชำระภาษีก่อนกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการภาษีประจำปี เป็นความประสงค์ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ขอยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีก่อนกำหนดเวลา โดยเป็นการคำนวณภาษีตามเกณฑ์ของมาตรา 48 แห่งประมวลรัษฎากร เมื่อการยกเว้นภาษีเงินได้กรณีผู้มีเงินได้ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ กำหนดให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร ผู้มีเงินได้จึงควรจะได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ดังกล่าวในการยื่นแบบ ภ.ง.ด.93 ⁸

4. เบี้ยประกันชีวิต

กฎหมายบัญญัติให้หักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตได้โดยกำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร มาตรา 47(1)(ง) ซึ่งค่าเบี้ยประกันชีวิตที่จะหักลดหย่อนได้ต้องเป็นเบี้ยประกันที่จ่ายให้ผู้รับประกันที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักรเท่านั้น ไม่ว่าจะ เป็นกิจการที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายของต่างประเทศ โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประมวลรัษฎากร มาตรา

⁸ หนังสือที่ กค 0706(กม.01)/993 ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2548

47(1)(ง) กฎกระทรวง ฉบับที่ 266 (แก้ไขฉบับที่ 126) และ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ ฉบับที่ 172

4.1 สาระสำคัญ

(1)ลดหย่อนสำหรับเบี้ยประกันที่ผู้มีเงินได้ ได้จ่ายไปสำหรับการประกันชีวิต 10,000 บาท โดยกรมธรรม์ 10 ปี ขึ้นไปและผู้รับประกัน ประกอบกิจการในไทย⁹

(2)ยกเว้นสำหรับเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้ได้ จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยในปีภาษี เฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาท โดย กรมธรรม์ 10 ปีขึ้นไป และผู้รับประกันประกอบ กิจการในไทย ทั้งนี้ ตั้งแต่ 1 มกราคม 2551 และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด¹⁰

4.2 หลักเกณฑ์การยกเว้นภาษีสำหรับ เบี้ยประกันชีวิต¹¹

(1)กรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีความคุ้มครอง อื่นเพิ่มเติม เบี้ยประกันภัยที่จ่ายสำหรับความ คุ้มครองอื่นเพิ่มเติมไม่สามารถยกเว้นภาษีได้

(2)กรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีการรับเงิน หรือผลประโยชน์ตอบแทนคืนในระหว่างอายุ กรมธรรม์ ต้องไม่เกินร้อยละ 20 ของเบี้ย ประกันรายปี (ไม่รวมเงินปันผลที่รับตามเงื่อนไข กรมธรรม์)

(3) การยกเว้นภาษีมีหลักดังนี้

(ก) ยกเว้นภาษีตลอดปี

(ข) กรณีสามีหรือภริยามีเงินได้ฝ่ายเดียว

- ฝ่ายมีเงินได้ใช้สิทธิสำหรับเบี้ย

ประกันชีวิตของตนเอง

- ถ้าอีกฝ่ายไปซื้อประกันชีวิต ฝ่ายมี เงินได้นำมาหักลดหย่อนได้ไม่เกิน 10,000 บาท

(ค) สามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้

- อยู่ด้วยกันไม่เต็มปี (ปีที่แต่ง หย่า ตายจากกัน) ต่างฝ่ายต่างได้สิทธิสำหรับการ ประกันชีวิตของตนเอง

- ความเป็นสามีภริยา มีอยู่เต็มปี ภริยามีเงินได้ 40(1) และแยกยื่นรายการ ต่าง ฝ่ายต่างนำเบี้ยประกันชีวิตของตนเองไปหัก

ตัวอย่างแนววินิจฉัยของกรมสรรพากร

[22] ประเด็นปัญหา กรณีการยกเว้นภาษี เงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่จ่ายเป็นเบี้ยประกัน ชีวิต¹²

~~แนววินิจฉัย~~ การยกเว้นภาษีเงินได้ตาม ข้อ 2(61) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่า ด้วยการยกเว้นรัษฎากร ประกอบกับประกาศ อธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 172)ฯ ลงวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2551 นั้น ให้

⁹ ประมวลรัษฎากร มาตรา 47(1)(ง)

¹⁰ กฎกระทรวง ฉบับที่ 266

¹¹ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 172)

¹² หนังสือที่ กค 0702/6792 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2552

ยกเว้นเงินได้ที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ เฉพาะ กรณีที่กรมธรรม์ประกันชีวิตมีกำหนดเวลาตั้งแต่สิบปีขึ้นไป และเป็น การประกันชีวิตที่ได้เอาประกันไว้กับผู้รับประกันภัย ที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักรเท่านั้น กรณีการจ่ายเบี้ยประกันชีวิตสำหรับความคุ้มครองอื่นเพิ่มเติม หากเป็นกรมธรรม์ที่ได้กระทำตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2552 เป็นต้นไป ไม่สามารถนำไปใช้คำนวณในการยกเว้นภาษีได้ ทั้งนี้ การได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 172)ฯ ลงวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ผู้มีเงินได้ต้องมีหลักฐานจากผู้รับประกันภัยที่พิสูจน์ได้ว่า มีการจ่ายเบี้ยประกันชีวิต และกรณีกรมธรรม์ประกันชีวิต ที่มีความคุ้มครองอื่นเพิ่มเติมหลักฐานจากผู้รับประกันภัยดังกล่าว ต้องระบุจำนวนเบี้ยประกันชีวิตและเบี้ยประกันภัยที่จ่าย สำหรับความคุ้มครองอื่นเพิ่มเติมแยกออกจากกัน

5. ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย

โดยที่เงินได้ที่จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืม สำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับ

¹³ ประมวลรัษฎากร มาตรา 47(1)(ซ)

ยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ไม่สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบันเนื่องจากผู้มีเงินได้มีภาระต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมมากกว่าจำนวนเงินได้ที่กำหนดให้ได้รับยกเว้น จึงได้เพิ่มจำนวนเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงดังกล่าว เพื่อเป็นการบรรเทาภาระของผู้มีเงินได้ และเพื่อกระตุ้นให้ระบบเศรษฐกิจภายในประเทศมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประมวลรัษฎากร มาตรา 47(1)(ซ) กฎกระทรวง ฉบับที่ 264 (แก้ไขฉบับที่ 126) และ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ ฉบับที่ 165 ฉบับที่ 166 และ ฉบับที่ 167

5.1 สารสำคัญ

(1) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม เพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัย โดยจำนองอาคารเป็นประกัน ลดหย่อนภาษี 10,000 บาท¹³

(2) ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อหรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย โดยจำนองอาคารเป็นประกันยกเว้นโดยรวมกับค่าลดหย่อนแล้วไม่เกิน

100,000 บาท¹⁴ (กฎกระทรวง ฉบับที่ 264 ฉบับที่ 265 และฉบับที่ 266)

5.2 หลักเกณฑ์การลดหย่อน/ยกเว้น¹⁵

5.2.1 เป็นการกู้ยืมเงินจากบุคคลตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ธนาคารบริษัทประกันชีวิต บริษัทเงินทุน สหกรณ์ นายจ้าง กองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์

5.2.2 กู้ยืมเงินมาเพื่อซื้อ เช่าซื้ออาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุดในอาคารชุด หรือสร้างอาคารบนที่ดินของตนเอง

5.2.3 ต้องจำนองอาคารเป็นประกันเงินกู้ ตลอดเวลาการกู้

5.2.4 ใช้อาคารหรือห้องชุดเป็นที่อยู่อาศัย

5.2.5 กู้เงินเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยได้มากกว่า 1 แห่ง และไม่จำเป็นต้องมีชื่อในทะเบียนบ้าน

5.2.6 ยกเว้นตลอดปีภาษี (แม้กู้ไม่เต็มปี)

5.2.7 กรณีผู้มีเงินได้ร่วมกู้หลายคนให้เฉลี่ยตามส่วนจำนวนผู้มีเงินได้

5.2.8 กรณีสามีภริยาร่วมกันกู้ยืมโดยสามีหรือภริยามีเงินได้ฝ่ายเดียว ให้ผู้มีเงินได้ใช้สิทธิลดหย่อน/ยกเว้นภาษี

5.2.9 กรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ และกู้ยืมเงินในระหว่างสมรส และแยกยื่นรายการให้หักได้คนละครั้ง แต่รวมกันไม่เกิน 100,000 บาท

5.2.10 ถ้าสามีภริยาต่างฝ่ายต่างซื้อบ้านก่อนสมรส ต่อมาได้สมรสกัน

(ก) ปีที่ความเป็นสามีภริยาไม่เต็มปี ต่างฝ่ายต่างหักได้ตามที่แต่ละฝ่ายจ่ายไปจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท

(ข) ถ้าความเป็นสามีภริยามีเต็มปี และภริยาไม่แยกยื่นรายการให้หักได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 100,000 บาท

(ค) ถ้าความเป็นสามีภริยามีเต็มปี และภริยาใช้สิทธิแยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากสามี ให้ต่างฝ่ายหักได้คนละครั้งของจำนวนที่จ่ายจริง แต่รวมกันไม่เกิน 100,000 บาท

5.2.11 กรณีกู้ยืมเงินมาเพื่อชำระหนี้เงินกู้เดิม ดอกเบี้ยเงินกู้นำมาหักได้เฉพาะดอกเบี้ยส่วนที่ไม่เกินกว่าหนี้ที่ค้างชำระ

ข้อพิจารณาที่สำคัญ

1. กรณีที่ภริยามีเงินได้ประเภทเงินเดือน ค่าจ้างตามประมวลรัษฎากรมาตรา 40(1) และแยกยื่นรายการสำหรับเงินได้ดังกล่าวต่างหากจากสามี ตามมาตรา 57 เบื้อง การนำดอกเบี้ยมาหักลดหย่อนภาษีต้องแบ่งครั้งตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินคนละ 50,000 บาท

► คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9759/2542 วินิจฉัยว่า ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 57 ตรีหลักในการเก็บภาษีเงินได้จากสามีและภริยาถ้า

¹⁴ กฎกระทรวง ฉบับที่ 264 ฉบับที่ 265 และ ฉบับที่ 266

¹⁵ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ ฉบับที่ 165 ฉบับที่ 166 และฉบับที่ 167

สามีและภริยาอยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีที่ล่วงมา กฎหมายถือเอาเงินได้พึงประเมินของภริยาเป็นเงินได้ของสามี โดยสามีมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการยื่นรายการและเสียภาษี เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้น ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 57 เบญจ

แม้โจทก์จะเคยเสียภาษีมาในฐานะคนโสด แต่ภายหลังมีภริยาและต้องเสียภาษีในฐานะมีคู่สมรสมิใช่ในฐานะคนโสดอีกต่อไป ทั้งภริยาของโจทก์มีเงินได้ซึ่งเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(1) ได้แยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากโจทก์ จึงไม่ถือว่าเงินได้ของภริยาโจทก์นั้นเป็นเงินได้ของโจทก์ด้วยตามมาตรา 57 เบญจ โจทก์และภริยาจึงต่างฝ่ายต่างมีสิทธิหักค่าลดหย่อนสำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามมาตรา 47(1)(ซ) กึ่งหนึ่ง ตามบทบัญญัติของมาตรา 57 เบญจ (6) ส่วนจำนวนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามมาตรา 47(1)(ซ) ประมวลรัษฎากรให้หักค่าลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท แต่วิธีการหักต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดโดยอนุบัญญัติรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประกาศของอธิบดีกรมสรรพากรนี้ต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 57 เบญจ (6) ซึ่งใช้สิทธิภริยาหักค่าลดหย่อนสำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามมาตรา 47(1)(ซ)

กึ่งหนึ่ง ในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประจำปี ภริยาโจทก์เป็นผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40(1) และได้แยกยื่นรายการเพื่อเสียภาษีต่างหากจากโจทก์ มิใช่กรณีที่ถือว่าเงินได้ของภริยาเป็นเงินได้ของสามี ภริยาโจทก์จึงมีสิทธิหักค่าลดหย่อนสำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ยืม แม้หากในการยื่นรายการเพื่อเสียภาษี ภริยาของโจทก์มิได้หักค่าลดหย่อนส่วนนี้ไว้ ทำให้ต้องเสียภาษีไป ก็มีสิทธิขอคืนได้และกรมสรรพากรก็มีหน้าที่ต้องคืนให้โจทก์จึงมีสิทธิหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมได้เพียง 5,000 บาท

2. แม้จะเป็นการกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัยเกินกว่า 1 แห่ง ดอกเบี้ยที่จ่ายทุกแห่งย่อมนำมาลดหย่อนภาษีได้ แต่รวมกันไม่เกิน 50,000 บาท ทั้งนี้ แม้ผู้กู้จะไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่นำไปจำนองก็ตาม และกรณีที่มีการกู้ยืมเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมเดิม (Refinance) ดอกเบี้ยสำหรับการกู้ยืมใหม่เพื่อชำระหนี้ในส่วนที่ไม่เกินกว่าหนี้ที่ค้างชำระนั้น ก็นำมาลดหย่อนภาษีได้¹⁶

ตัวอย่างที่ 1 กรณีดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อเช่าซื้อหรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย¹⁷

[??] ประเด็นปัญหา สหกรณ์ออมทรัพย์มีระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ ว่าด้วยเงินกู้พิเศษ

¹⁶ ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม คำสอนวิชา กฎหมายภาษีอากร พิมพ์ครั้งที่ 6 สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา หน้า 258-259

¹⁷ หนังสือที่ กค 0702/4201 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2551

พ.ศ. 2550 หมวดที่ 4 ว่าด้วยหลักเกณฑ์การให้กู้
ข้อ 8 กำหนดไว้ว่า สหกรณ์จะให้เงินกู้พิเศษเคหะ
สงเคราะห์ ในวงเงินสูงสุดไม่เกิน 5,000,000
บาท (ห้าล้านบาท) โดยมีวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง
อย่างใด ดังนี้

1. เพื่อซื้ออาคารพร้อมที่ดิน หรืออาคาร
ชุดไว้เป็นที่อยู่อาศัยประจำสำหรับตนเอง
2. เพื่อไถ่ถอนจำนองที่ดิน หรือที่ดินพร้อม
อาคารอันเป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง
3. เพื่อปลูกสร้างอาคารบนที่ดินอันเป็น
กรรมสิทธิ์ของตนเอง คู่สมรส บุตร บิดามารดา
4. เพื่อซ่อมแซม หรือต่อเติมอาคารอันเป็น
ที่อยู่อาศัยประจำของตนเอง
5. เพื่อซื้อที่ดินไว้สำหรับการปลูกสร้าง
อาคารอันเป็นที่อยู่อาศัย หรือเพื่อเป็นการ
ส่งเสริมฐานะความมั่นคง หรือประโยชน์นอกแวง
แก่สมาชิกในโอกาสต่อไป

สหกรณ์ฯ จึงขอหาหรือว่า หลักเกณฑ์การ
ให้กู้ยืมเงินข้อใดในระเบียบข้างต้นที่ไม่เข้า
หลักเกณฑ์การได้รับยกเว้นเงินได้สำหรับเงินได้
เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามประกาศ
อธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่
166) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อ
การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่าย
เป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืม สำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ

เช่าซื้อหรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย โดยจำนอง
อาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น
ตามข้อ 2(53) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126
(พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร
ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ลงวันที่ 2 มกราคม
พ.ศ. 2551

~~๒~~ แนววินิจฉัย การยกเว้นภาษีเงินได้
สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืม
ตามข้อ 2(53) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126
(พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร
ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร สำหรับการกู้ยืมเงิน
เพื่อซื้อ เช่าซื้ออาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือ
ห้องชุดในอาคารชุด หรือเพื่อสร้างอาคารใช้อยู่
อาศัยบนที่ดินของตนเองหรือบนที่ดินที่ตนเองมี
สิทธิครอบครอง โดยจำนองอาคาร หรือห้องชุด
ในอาคารชุด หรืออาคารพร้อมที่ดินที่ซื้อหรือ
สร้างเป็นประกันการกู้ยืมเงินนั้น ต้องเป็นไปตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการ ตามประกาศอธิบดีกรม
สรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 166)ฯ
ลงวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2551 ซึ่งตามข้อ 2(2)
ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฉบับดังกล่าว
กำหนดให้การยกเว้นเงินได้ดังกล่าว ต้องเป็น
ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามสัญญาการกู้ยืมเพื่อซื้อ
เช่าซื้ออาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุด
ในอาคารชุดหรือเพื่อสร้างอาคารใช้อยู่อาศัยบน

ที่ดินของตนเองหรือบนที่ดินที่ตนเองมีสิทธิครอบครอง ดังนั้น กรณีดอกเบี้ยที่เกิดจากการให้กู้ยืมเงินของสหกรณ์ฯ ที่จะได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ตามกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว จะต้องเป็นการให้กู้ยืมเงินเพื่อซื้ออาคารพร้อมที่ดิน หรือเพื่อซื้ออาคารชุดไว้เป็นที่อยู่อาศัยประจำสำหรับตนเอง หรือเพื่อปลูกสร้างอาคารบนที่ดินอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ของคู่สมรส ของบุตร ของบิดา หรือของมารดา ซึ่งผู้กู้ต้องมีสิทธิครอบครองในที่ดินดังกล่าวเท่านั้น และต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฉบับดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 กรณีการหักลดหย่อนและการยกเว้นเงินได้สำหรับเงินได้ที่ได้จ่ายเป็นค่าดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย¹⁸

[22] ประเด็นปัญหา นาย ล. และนางสาว น. ได้ทำหนังสือสัญญากู้เงินจำนวน 1,370,000 บาท และหนังสือสัญญา ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2550 กู้เงินจำนวน 1,600,000 บาท กับธนาคารฯ เพื่อซื้ออาคารพร้อมที่ดิน จังหวัดนนทบุรี โดยในหนังสือรับรองดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของธนาคารฯ ระบุชื่อนาย ล. และนางสาว น. ผู้กู้ยืม 2 คน ในสัญญาที่ 1 ระบุชื่อนาย ล. ผู้กู้ยืมได้ชำระดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจำนวน 65,176.22 บาท ในสัญญาที่ 2 ระบุชื่อนางสาว น. ผู้กู้ยืม

ได้ชำระดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจำนวน 76,082.49 บาท รวมดอกเบี้ยที่ชำระทั้งสิ้นเป็นเงิน 141,258.71 บาท กรณีที่ 2 นางสาว อ. และนางสาว ป. ได้ทำหนังสือสัญญากู้เงินกับธนาคาร ท. เมื่อ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2550 กู้เงินจำนวน 1,038,000 บาท เพื่อซื้ออาคารพร้อมที่ดิน และ นางสาว อ. แต่ผู้เดียวได้ทำหนังสือสัญญากู้เงินฉบับที่ 2 กับธนาคาร ท. เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2550 กู้เงินจำนวน 1,200,000 บาท เพื่อซื้ออาคารพร้อมที่ดินโฉนดเลขที่เดียวกัน โดยในหนังสือรับรองดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของธนาคารฯ ตามสัญญาที่ 1 ระบุชื่อนางสาว อ. และ นางสาว ป. ผู้กู้ยืมได้ชำระดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจำนวน 34,569.20 บาท ส่วนสัญญาที่ 2 ระบุชื่อ นางสาว อ. ผู้กู้ยืมได้ชำระดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจำนวน 14,369.79 บาท รวมดอกเบี้ยที่ชำระทั้ง 2 สัญญา เป็นเงิน 48,938.99 บาท

กรณีที่ 1 ผู้ขอคืนฯ ได้รับสิทธิการหักลดหย่อนและการยกเว้นเงินได้คนละ 50,000 บาท รวมกันจำนวน 100,000 บาท สำหรับการกู้ยืมเพื่อซื้ออาคารหลังนี้

กรณีที่ 2 นำดอกเบี้ยที่ชำระทั้ง 2 สัญญารวมกันแล้วเฉลี่ยตามจำนวนผู้มีเงินได้ ผู้ขอคืนจึงได้รับสิทธิการหักลดหย่อนและการยกเว้นเงินได้คนละ 24,469.49 บาท

¹⁸ หนังสือที่ กค 0702(กม.05)/2799 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2551

จึงขอทราบว่า

1. ความเห็นทั้ง 2 กรณีดังกล่าว ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

2. การหักค่าลดหย่อนดอกเบี้ยยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัย ผู้ทำสัญญากู้ยืมที่จะใช้สิทธิหักค่าลดหย่อนต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในอาคารที่จำนองเท่านั้น ใช่หรือไม่ และกรณีสัญญากู้ยืมที่มีผู้กู้ร่วม ผู้กู้ร่วมจะต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยนั้นหรือไม่ และจะพิสูจน์อย่างไรว่า เป็นการกู้ยืมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย มิใช่เป็นการกู้ยืมเพื่อดำเนินการอื่น

แนววินิจฉัย กรณีร่วมกันทำสัญญากู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อหรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย 2 ฉบับ และหนังสือรับรองดอกเบี้ยเงินกู้ยืมทั้ง 2 ฉบับ ได้ระบุชื่อผู้กู้ร่วมทั้ง 2 คน ผู้มีเงินได้แต่ละคนจึงมีสิทธิหักลดหย่อนได้โดยเฉลี่ยค่าลดหย่อนตามส่วนจำนวนผู้มีเงินได้แต่รวมกันต้องไม่เกินจำนวนที่จ่ายจริงและไม่เกิน 10,000 บาท ตามมาตรา 47(1)(ซ) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับ ข้อ 2(7) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 86) เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ การหักลดหย่อนสำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามมาตรา 47(1)(ซ) แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 และได้รับยกเว้นเงินได้ไม่ต้องนำมา

รวมคำนวณภาษีเงินได้ทุกคนโดยเฉลี่ยการได้รับยกเว้นตามส่วนจำนวนผู้มีเงินได้แต่รวมกันต้องไม่เกินจำนวนที่จ่ายจริงเฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาท ตามข้อ 2(53) แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ประกอบกับข้อ 2(7) ของประกาศอธิบดี กรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 166) ลงวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2551 อย่างไรก็ตาม กรณีผู้มีเงินได้หักลดหย่อน ตามมาตรา 47(1)(ซ) แห่งประมวลรัษฎากร เงินได้ที่ได้รับยกเว้นเมื่อรวมกับค่าลดหย่อนต้องไม่เกิน 100,000 บาท ทั้งนี้ ตามข้อ 2(53) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ประกอบกับข้อ 5 ของประกาศอธิบดี กรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 166) ลงวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2551 ดังนั้น

1. กรณีตาม 1 นาย ล. และนางสาว น. ได้ทำหนังสือสัญญากู้เงิน ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2550 กู้เงินจำนวน 1,370,000 บาท และหนังสือสัญญากู้เงิน ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2550 กู้เงินจำนวน 1,600,000 บาท กับธนาคารฯ เพื่อซื้ออาคารพร้อมที่ดิน โดยในหนังสือรับรองดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของธนาคารฯ ในสัญญาที่ 1 ระบุชื่อนาย ล. ผู้กู้ยืมได้ชำระดอกเบี้ยเงินกู้ยืม จำนวน 65,176.22 บาท ในสัญญาที่ 2 ระบุชื่อนางสาว น. ผู้กู้ยืมได้ชำระดอกเบี้ยเงินกู้ยืม จำนวน

76,082.49 บาท รวมดอกเบี้ยที่ชำระทั้งสิ้น เป็นเงิน 141,258.71 บาท นาย ล. และ นางสาว น. จึงได้รับสิทธิหักลดหย่อนและ การยกเว้นเงินได้คนละ 50,000 บาท รวมกัน จำนวน 100,000 บาท

กรณีนางสาว อ. และนางสาว ป. ได้ทำ หนังสือสัญญากู้เงินกับธนาคาร ท. เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2550 กู้เงินจำนวน 1,038,000 บาท เพื่อซื้ออาคารเลขที่ พร้อมที่ดิน และนางสาว อ. ได้ทำหนังสือสัญญากู้เงินฉบับที่ 2 กับธนาคาร ท. เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2550 กู้เงินจำนวน 1,200,000 บาท เพื่อซื้ออาคารพร้อมที่ดินโฉนด เลขที่เดียวกัน โดยในหนังสือรับรองดอกเบี้ยเงิน กู้ยืมของธนาคารฯ ตามสัญญาที่ 1 ระบุชื่อ นางสาว อ. และนางสาว ป. ผู้กู้ยืมได้ชำระ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจำนวน 34,569.20 บาท นางสาว อ. และนางสาว ป. ผู้กู้ยืมทั้ง 2 คน จึง ได้รับสิทธิหักลดหย่อนและยกเว้นภาษีตามส่วน คนละ 17,284.60 บาท ส่วนสัญญาที่ 2 ระบุชื่อ นางสาว อ. ได้ชำระดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจำนวน 14,369.79 บาท ดังนั้น นางสาว อ. ผู้มีชื่อใน หนังสือรับรองดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามสัญญาที่ 1 และ 2 จึงได้รับสิทธิหักลดหย่อนและยกเว้นภาษี รวมกันจำนวน 31,654.39 บาท ส่วนนางสาว ป. ผู้มีชื่อกู้ยืมในหนังสือรับรองดอกเบี้ยเงินกู้ยืม

ตามสัญญาที่ 1 เพียงสัญญาเดียวจึงได้รับสิทธิ หักลดหย่อนและยกเว้นภาษีจำนวน 17,284.60 บาท เท่านั้น

2. กรณีตาม 2. ผู้มีเงินได้ที่มิสิทธิหักค่า ลดหย่อนและได้รับยกเว้นภาษีกรณีดอกเบี้ยเงิน กู้ยืมสำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้าง อาคารที่อยู่อาศัยนั้น มาตรา 47(1)(ซ) แห่ง ประมวลรัษฎากร ประกอบกับประกาศอธิบดี กรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 86)ฯ ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 และข้อ 2(52) และ (53) ของกฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509)ฯ ประกอบกับประกาศอธิบดีกรม สรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 87) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อการยกเว้น ภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ย เงินกู้ยืม สำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือ สร้างอาคารที่อยู่อาศัย โดยจำนองอาคารที่ซื้อ หรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น ตามข้อ 2(52) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ออก ตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้น รัษฎากร ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 และประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษี เงินได้ (ฉบับที่ 166)ฯ ลงวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2551 ไม่ได้กำหนดให้ผู้กู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างที่อยู่อาศัย หรือผู้กู้ร่วมต้องเป็นผู้มี

กรรมสิทธิ์ในอาคารที่จำนอง ซึ่งการรับสิทธิดังกล่าว ผู้มีเงินได้ต้องมีหลักฐานจากเจ้าหนี้ผู้ให้กู้ยืมที่พิสูจน์ได้ว่า ได้มีการจ่ายดอกเบี้ยสำหรับการกู้ยืมเงิน ตามข้อกำหนดและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ดังกล่าวที่ผู้ให้กู้เป็นฝ่ายพิจารณา กำหนดขึ้น

ตัวอย่างที่ 3 กรณีการหักลดหย่อนดอกเบี้ยกู้ยืมเงินเพื่อต่อเติมที่อยู่อาศัย¹⁹

[22] ประเด็นปัญหา กรณีกู้ยืมเงินเพื่อซื้อบ้านในปี 2546 เป็นเงิน 744,000 บาท ต่อมาในปี 2548 ได้กู้ยืมเงินเพื่อต่อเติมที่อยู่อาศัยเพิ่มอีก 216,000 บาท รวม เป็นเงิน 960,000 บาท ประเด็นจึงมีว่า ดอกเบี้ยกู้ยืมเงินดังกล่าวมีสิทธินำมาหักลดหย่อนได้ตามมาตรา 47(1) แห่งประมวลรัษฎากร ได้หรือไม่

แนววินิจฉัย ดอกเบี้ยกู้ยืมเงินสำหรับการกู้เพิ่มเติมเพื่อต่อเติมที่อยู่อาศัยมิใช่ดอกเบี้ยที่เกิดจากการซื้อ เช่าซื้อบ้าน หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย จึงไม่ได้รับสิทธิให้นำมาหักลดหย่อน และได้รับยกเว้นในการคำนวณภาษีเงินได้ ตามมาตรา 47(1)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 86) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ การหักลดหย่อนสำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ตามมาตรา 47(1)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ลง

วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 และข้อ 2(53) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ประกอบกับประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 166) เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมสำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย โดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมเงินนั้น ตามข้อ 2(53) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ลงวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2551

6. ค่าลดหย่อนบุพการี

ประมวลรัษฎากร มาตรา 47(1)(ญ) กำหนดให้ผู้มีเงินได้มีสิทธิหักลดหย่อนสำหรับค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้คนละสามหมื่นบาท โดยบุคคลดังกล่าวต้องมีอายุหกสิบปีขึ้นไป มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ และอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ ทั้งนี้ ได้มีประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 136)ฯ ลงวันที่ 14 มกราคม

¹⁹ หนังสือที่ กค 0702/4886 ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2552

พ.ศ. 2548 กำหนดให้บิดามารดาดังกล่าว ต้องมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ขอหักลดหย่อนไม่เกินสามหมื่นบาท โดยมีได้กำหนดว่า เงินได้พึงประเมินนั้นจะต้องมีใช้เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีดังเช่นมาตรา 47(1)(ค) แห่งประมวลรัษฎากร ดังนั้น หากบิดามารดาที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ มีเงินได้เกินสามหมื่นบาทขึ้นไป และไม่ว่าเงินได้นั้นจะได้รับยกเว้นภาษีหรือไม่ ผู้มีเงินได้ไม่มีสิทธินำค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาดังกล่าว มาหักลดหย่อนในการคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่ ประมวลรัษฎากร มาตรา 47(1)(ญ) และ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ ฉบับที่ 136

6.1 สารระสำคัญ

ลดหย่อนภาษีสำหรับค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของสามีภริยาของผู้มีเงินได้คนละ 30,000 บาท

6.2 หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

(1)คุณสมบัติของบิดามารดาที่จะให้บุตรนำมาลดหย่อน

- (ก) มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีเงินได้ไม่เกิน 30,000 บาท ในปีที่บุตรนำมาหักลดหย่อน
- (ข) อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้

(2)บุตรที่จะมีสิทธินำบิดามารดามาหักลดหย่อนต้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย

(3)หักลดหย่อนได้ตลอดปีภาษีไม่ว่าสิทธิหักลดหย่อนจะมีอยู่ตลอดปีภาษีหรือไม่

(4)กรณีมีบุตรหลายคนเลี้ยงดู ให้บิดามารดาเป็นผู้ชี้ว่าจะให้บุตรคนใดหักโดยมีหลักฐานรับรองการอุปการะฯ จากบิดามารดา

(5)กรณีสามีหรือภริยาเป็นผู้มีเงินได้ฝ่ายเดียว ผู้มีเงินได้หักบิดามารดาของคู่สมรสได้ (ถ้ามีหลักฐานรับรองการอุปการะฯ)

(6)กรณีผู้มีเงินได้มีสิทธิหักอยู่แล้ว ต่อมาได้สมรสกัน

(ก) ปีที่แต่ง หย่า ตายจากกัน ให้ต่างฝ่ายต่างหัก

(ข) ปีที่ความเป็นสามีภริยามีอยู่ตลอดปี และฝ่ายภริยาไม่แยกยื่นรายการและเสียภาษีให้หักบิดามารดาของผู้มีเงินได้ บิดามารดาของคู่สมรสคนละ 30,000 บาท

(ค) ปีที่ความเป็นสามีภริยามีอยู่ตลอดปี ภาษีและฝ่ายภริยาแยกยื่นรายการ ให้ต่างฝ่ายต่างหัก

ผู้มีเงินได้ต้องระบุเลขประจำตัวประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของบิดามารดาผู้มีเงินได้ในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วย

ผู้มีเงินได้ต้องมีหลักฐานรับรองการ
อุปการะเลี้ยงดูจากบิดามารดาด้วย

ตัวอย่างที่ 1 กรณีการหักลดหย่อนค่า
อุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาของสามีหรือภริยา
ของผู้มีเงินได้²⁰

[22] ประเด็นปัญหา กรณีมารดาของ
ภริยามีอายุ 79 ปี และไม่มีรายได้อื่นใด สามีเป็น
ผู้อุปการะเลี้ยงดูมาตลอดตั้งแต่ภริยาเสียชีวิต
จะมีสิทธิหักค่าลดหย่อนอุปการะเลี้ยงดูมารดา
ของภริยาที่เสียชีวิตไปแล้วได้หรือไม่

แนววินิจฉัย การหักลดหย่อนค่าอุปการะ
เลี้ยงดูบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดา
มารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ ตาม
มาตรา 47(1)(ญ) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบ
กับประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษี
เงินได้ (ฉบับที่ 136) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขการหักลดหย่อนค่าอุปการะ
เลี้ยงดูบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดา
มารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ตาม
มาตรา 47(1)(ญ) แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่
14 มกราคม พ.ศ. 2548 นั้น ต้องเป็นกรณีที่
ความเป็นสามีภริยามีอยู่ตลอดปีภาษีที่ขอหักลด
หย่อน เมื่อภริยาเสียชีวิตการสมรสย่อมสิ้นสุดลง
ตามมาตรา 1501 แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ ดังนั้น ในการยื่นแบบแสดงรายการ

เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบ ภ.ง.ด.91
ประจำปี 2548 สามีไม่มีสิทธิหักลดหย่อนค่า
อุปการะเลี้ยงดูมารดาของภริยาที่เสียชีวิตไปแล้ว

ตัวอย่างที่ 2 กรณีหักลดหย่อนค่าอุปการะ
เลี้ยงดูมารดา²¹

[22] ประเด็นปัญหา คณะบุคคลซึ่ง
ประกอบด้วย นาง ก. และ นางสาว ข. โดย นาง
ก. เป็นมารดา อายุเกิน 60 ปี ไม่ได้ทำงาน ส่วน
นางสาว ข. เป็นบุตรของนาง ก. คณะบุคคล
ดังกล่าวได้เปิดบัญชีเงินฝากประจำ จึงขอทราบว่

1. กรณีนางสาว ข. มีเงินได้พึงประเมินใน
ส่วนของตนเองซึ่งจะต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด.90
นางสาว ข. จะหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดู
มารดาจำนวน 30,000 บาท ได้หรือไม่

2. กรณีคณะบุคคลฯ ได้รับดอกเบี้ยวเกิน
30,000 บาท จะถือว่ามารดามีเงินได้พึงประเมิน
ในปีภาษีที่ขอหักลดหย่อนเกิน 30,000 บาท
ซึ่งทำให้นางสาว ข. ไม่มีสิทธิในการหักลดหย่อน
ค่าอุปการะเลี้ยงดูมารดาหรือไม่

3. กรณีคณะบุคคลฯ ได้ปิดบัญชีเงินฝาก
ประจำไปแล้ว ไม่มีเงินได้พึงประเมินใดๆ อีก
คณะบุคคลฯ ยังคงมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดง
รายการภาษีเงินได้ประจำปีอีกหรือไม่ และจะ
ต้องแจ้งเลิกคณะบุคคลฯ ต่อกรมสรรพากร
หรือไม่

²⁰ หนังสือที่ กค 0706/585 ลงวันที่ 13 กันยายน 2549

²¹ หนังสือที่ กค 0706/4051 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2549

4. กรณียังมีได้แจ้งเลิกคณะบุคคลฯ จะไปเปิดบัญชีเงินฝากร่วมกับบุคคลอื่นเป็นอีกคณะบุคคลหนึ่งได้หรือไม่

~~แนววินิจฉัย~~ 1. กรณีตาม 1. และ 2. คณะบุคคลฯ มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร จึงเป็นหน่วยภาษีที่แยกต่างหากจากบุคคลในคณะบุคคลนั้น เงินได้พึงประเมินประเภทดอกเบี้ยยที่คณะบุคคลฯ ได้รับ จึงเป็นเงินได้พึงประเมินของคณะบุคคลฯ ดังนั้น เมื่อนางสาว ข. มีเงินได้พึงประเมินในส่วนของตนเองซึ่งจะต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด.90 นางสาว ข. มีสิทธิหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูมารดาได้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 136) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ตามมาตรา 47(1)(ญ) แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2548

2. กรณีตาม 3. เมื่อคณะบุคคลฯ ได้ปิดบัญชีเงินฝากประจำไปแล้ว และไม่มีเงินได้พึงประเมินประเภทอื่นได้อีก คณะบุคคลฯ ไม่มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ และไม่ต้องแจ้งเลิกคณะบุคคลฯ ต่อกรมสรรพากรแต่อย่างใด

3. กรณีตาม 4. การตกลงเข้ากันเป็นคณะบุคคลที่มีโชินติบุคคลหรือตกลงเข้ากันเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ ตามมาตรา 1012 และมาตรา 1025 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นสิทธิเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่จะเข้าไปเป็นบุคคลในคณะบุคคลอื่นที่มีโชินติบุคคลหรือเป็นหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วนสามัญอื่นอีกได้ โดยไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้ ดังนั้น กรณีนางสาว ข. เป็นบุคคลในคณะบุคคลฯ แล้ว นางสาว ข. ยังคงมีสิทธิเปิดบัญชีเงินฝากร่วมกับบุคคลอื่นเป็นอีกคณะบุคคลหนึ่งได้

6. เบี้ยประกันสุขภาพ บุพการี

กฎกระทรวงฉบับที่ 263 (พ.ศ. 2549) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร กำหนดให้ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยสำหรับการประกันสุขภาพให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัย ที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักร เพื่อเอาประกันภัยสำหรับบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ตามจำนวนเบี้ย

ประกันภัยที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นห้าพันบาท ในปฏิภาณนั้น ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตาม ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับเงินได้ (ฉบับที่ 162) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้เท่าที่ผู้มี เงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกัน สุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดา มารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ ลงวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2549 สำหรับเงินได้ที่ได้รับ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 เป็นต้นไป

7.1 สารสำคัญ

ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่จ่าย เป็นเบี้ยประกันสุขภาพ เพื่อเอาประกันสำหรับ บิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของ สามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาทในปฏิภาณ

7.2 หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

- (1) บิดามารดาไม่จำกัดอายุ แต่มีเงินได้ ไม่เกิน 30,000 บาท
- (2) บุตรที่ซื้อประกันต้องเป็นบุตรชอบด้วย กฎหมาย
- (3) ยกเว้นตลอดปีภาษี
- (4) กรณีบุตรหลายคนร่วมกันทำประกัน ให้ เฉลี่ยแต่รวมกันไม่เกิน 15,000 บาท
- (5) กรณีสามีภริยามีเงินได้ฝ่ายเดียวให้สามี

หรือภริยาซึ่งเป็นผู้มีเงินได้ ได้รับยกเว้นตามที่ จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท

(6) กรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้

(ก) ถ้าอยู่กันไม่เต็มปีให้ต่างฝ่ายต่างหัก

(ข) ถ้าอยู่กันเต็มปี และภริยามีได้แยก

ยื่นรายการให้ต่างฝ่ายต่างหักตามสิทธิ (ส่วนของ ภริยานำไปหักกับแบบที่ยื่นรวมกับสามี)

(ค) ถ้าอยู่กันเต็มปี และภริยาได้แยกยื่น

รายการ ให้ต่างฝ่ายต่างหัก

การประกันสุขภาพ หมายถึง

(1) การประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยว กับการรักษาพยาบาลอันเกิดจากการเจ็บป่วย และการบาดเจ็บ

(2) การประกันภัยอุบัติเหตุเฉพาะที่ให้ ความคุ้มครองเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การ ทุพพลภาพ การสูญเสียอวัยวะ และการแตกหัก ของกระดูก

(3) การประกันภัยโรคร้ายแรง

(4) การประกันภัยการดูแลระยะยาว

ตัวอย่างกรณีการยกเว้นเบี้ยประกัน สุขภาพบิดามารดา²²

[22] ประเด็นปัญหา การยกเว้นเบี้ย ประกันสุขภาพบิดามารดานั้นกรณีการประกัน สุขภาพ กรมธรรม์หลักต้องเป็นกรมธรรม์ประกัน สุขภาพหรือไม่ และกรณีกรมธรรม์ประกันชีวิต

²² บันทึกที่ กค 0706(กม.04)/2753 ลงวันที่ 6 กันยายน 2550 หนังสือ ที่ กค 0702(กม.12)/208 ลงวันที่ 27 มกราคม 2552

ที่ฟ้องด้วยเบี้ยประกันสุขภาพ หนังสือรับรองการชำระเบี้ยประกันสุขภาพที่กลดหย่อนได้หรือไม่

แนววินิจฉัย

1. กรณีการประกันสุขภาพที่ผู้มีเงินได้จะได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยสำหรับการประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้นั้น การประกันสุขภาพดังกล่าวต้องมีลักษณะเป็นไปตามข้อ 2 ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 162)ฯ ลงวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2549 ซึ่งอาจเป็นการประกันสุขภาพที่มีกรมธรรม์คุ้มครองด้านสุขภาพเพียง

อย่างเดียวอันถือเป็นการประกันวินาศภัย หรือประกันสุขภาพที่ฟ้องกับการประกันชีวิตโดยกรมธรรม์ประกันชีวิตนั้นเป็นกรมธรรม์หลัก

2. กรณีกรมธรรม์ประกันชีวิตที่ฟ้องด้วยการประกันสุขภาพ และหนังสือรับรองการชำระเบี้ยประกันชีวิตนั้นได้แสดงรายการชำระเบี้ยประกันสุขภาพไว้ด้วย เข้าลักษณะเป็นการประกันภัยตามที่กำหนดไว้ใน ข้อ 1 และข้อ 2 ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฉบับดังกล่าว จึงมีสิทธิได้รับยกเว้นเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นห้าพันบาทตาม (76) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

